

T-2 d.o.o.
Poslovni center T-2
Verovškova 64A • SI-1000 Ljubljana
t 0590 00-000 f 0590 00-001
e info@t-2.net w www.t-2.net

**AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA OMREŽJA
IN STORITVE REPUBLIKE SLOVENIJE**

**Stegne 7
p.p. 418**

1001 Ljubljana

V Ljubljani, dne 09.06.2017

Opr. št.: 38241-2/2017

**Zadeva: Posredovanje pripomb in predlogov na analizo upoštevne trga 3a
"Veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji"**

Spoštovani,

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju Agencija) je 09. 05. 2017 objavila analizo upoštevne trga 3a "Veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji" in ob tem pozvala zainteresirano javnost, da posreduje svoje pripombe oziroma predloge najkasneje do 09.06.2017 na elektronski naslov: info.box@akos-rs.si. V nadaljevanju družba T – 2 d.o.o. (v nadaljevanju T – 2) posreduje predloge in pripombe na objavljeno analizo.

Pozdravljamo dolgo pričakovano objavo analize Agencije in smo mnenja, da na analizi sloneča odločba Agencije lahko pomembno pripomore k ureditvi trga in zagotavljanju konkurence na trgu. Ugotavljamo, da analiza sicer podaja rešitve na zajeten nabor problemov, s katerimi smo se operaterji in agencija soočali v preteklem regulatornem obdobju, žal pa še vseeno ostaja odprtih več ključnih vprašanj, med njimi pa je gotovo najpomembnejše možnost obstoja konkurence na lokalnem omrežju na dolgi rok, kar bi moral biti glavni cilj predlaganih ukrepov.

V priloženem dokumentu v prvem delu podajamo pripombe in dopolnitve na bistvene vsebinske sklope analize, v drugem delu dokumenta pa bodo navedene pripombe na konkretne navedbe v analizi.

Ob tej priliki dodajamo še, da je postavljeni rok za oddajo pripomb in predlogov na tako obsežno in pomembno gradivo prekratek. Ne glede na to, da je Agencija zaradi preteklega odlašanja s pripravo analize v zamudi s potrditvijo le-te in v zamudi z izdajo odločbe, je potrebno operaterjem omogočiti možnost temeljite preučitve objavljenega gradiva in priprave kakovostnih odgovorov agenciji, česar pa postavljeni rok ni omogočal.

I. Pripombe in dopolnitve bistvenih vsebinskih sklopov analize

1. Splošno

Uvodoma ugotavljamo, da analiza upoštevanega trga 3a ni izvedena s pogledom naprej, kot to v točki 20. zahtevajo Smernice Komisije o analizi trga in pomembni tržni moči (2002/C 165/03). V odsotnosti pogleda analize naprej so ukrepi statični, vizije razvoja omrežij in konkurence pa ni.

Odsotnost pogleda naprej se kaže v naslednjem:

- regulacija vektoringa temelji na zatečenem stanju konkurence, brez oziranja na bodoče investicije novih vstopnikov;
- regulacija krajevne optične zanke točka – več točk se ne ozira na razumne možnosti razvezave, ki bodo cenovno privlačne že v bližnji prihodnosti, oziroma na dostop z lastno optiko operaterjev; ob tem pa se (statično) merilo domnevne »ekonomske upravičenosti za razvezavo« krajevne zanke uporablja kot eden od razlogov za popolno deregulacijo cen bitnega toka.

V tem smislu opozarjamo, da se **bo razumnost določenih oblik dostopa spreminjala** bistveno hitreje, kot lahko pričakujemo naslednjo analizo trga. Glede na to je nujno, da Agencija v vse ukrepe vgradi **zadostno stopnjo prožnosti, kot je to primerno za ex ante regulacijo**, da ne bomo novi vstopniki v postopkih nadzora ponovno žrtve razprav o tem, kaj je oziroma kaj ni obstajalo v času analize.

Splošna ocena je, da smo vstopniki pod pogoji novih predlaganih ukrepov na trgu 3a v povezavi z ukrepi na trgu 3b med kladivom in nakovalom. Medtem ko se na trgu 3a pod pretvezo tehnološkega razvoja (GPON in vektoring) nevzdržno oži prostor novih vstopnikov za investicije v infrastrukturo na lokalnem nivoju in se nas potiska navzdol po investicijskih lestvi proti različnim oblikam bitnega toka, se z ERT modelom, ki zdaj temelji na podatkih Telekoma Slovenije, in cenovno deregulacijo v številnih ključnih naseljih onemogoča trajnostna konkurenca tudi na aktivnih produktih.

Dopustnost nadgradnje v vektoring tako ne izhaja iz potrebe po trajnostni konkurenci, temveč iz izrazito začasnega varstva obstoječih investicij, brez dolgoročne perspektive. Dolgoročno perspektivo vsebuje denimo češki model, ki ne monopolizira pravice bivšega monopolista, da investira v nadgradnjo omrežja (Case CZ/2015/1753). Agencija vidi dosedanje investicije iskalcev dostopa kot nekakšno nujno zlo, ki ga je treba v prehodnem obdobju ščititi zaradi morebitnih sporov, ne pa kot dolgoročno sredstvo blaginje za končne uporabnike. Agencija na strani 107 omeni nevarnost plezanja po investicijski lestvi navzdol, nikjer pa se ne ukvarja več z možnostjo plezanja po isti lestvi navzgor – čeprav je jasno, da lahko stagnacija pravic in deregulacija veleprodajnih cen, za kateri se je odločila Agencija, ne glede na prehodno zaščito, ob pogojih tehnološkega napredka vodita le nazvdol.

Poudarjamo, da glede analize trga 3a podpiramo homogenost upoštevnega trga in ukrepov, ki sta edina pravilna rezultata analize geografskega trga. Ne glede na to opozarjamo, da izhaja toleranca do vektoringa, ki ga operater s prevladujočo tržno močjo (v nadaljevanju OPTM) uvaja na izbranih območjih, iz sporne predpostavke, da je treba podpirati investicije v »vsaj neko« obliko NGA, četudi denimo v smislu evropske politike državnih pomoči za širokopasovni dostop ne gre za kvalitativen preskok (step change). Pristop Agencije torej zunaj urbanih območij implicitno dopušča inferiorne produkte v škodo končnih uporabnikov in konkurentov ter dodatno vzpodbuja digitalni razkorak med mesti in podeželjem.

Takšna politika je del zmotnega pogleda, da se konkurenca in investicije izključujejo, čeprav se je v Sloveniji in drugod po Evropi tak pogled izkazal za zgrešenega. Telekom Slovenije je v Sloveniji največ investiral v optiko v času, ko se je soočal z največ konkurenčnimi investicijami T-2, prihodkov od ruralnih naročnin na bakreno omrežje pa dokazano ni reinvestiral v optična krajevna omrežja v ruralnih področjih (glej Prilogo 1: Resolving the European Rural Fibre Investment Gridlock). V takih okoliščinah pošilja uvajanje posebnih ugodnosti v zameno za izrazito omejene investicije v vektoring napačne signale trgu, saj se OPTM zaveda, da bo z vektoringom na en mah onemogočil konkurenco na lastnem omrežju, naredil investicije v paralelno FTTH omrežje manj privlačne (in manj verjetno upravičena do sredstev EU) ter prihranil na kakovosti na škodo končnih uporabnikov.

Glede na to naj se analizi s predlogi ukrepov umakneta, ukrepi pa ponovno pretehtajo v luči naših pripomb in uskladijo z Členom 8 Direktive o dostopu v povezavi s cilji Člena 8 Okvirne direktive.

2. Nediskriminacija in ekvivalenca inputov oz. enakovrednost vložkov (Eol)

Čeprav se analiza s predlaganimi ukrepi sklicuje na ekvivalenco inputov oz. enakovrednost vložkov (v nadaljevanju: Eol), je to sklicevanje po naši oceni napačno. Konkretno, Agencija v analizi upoštevan Eol meša z dvema drugima obveznostnima iz dopolnjene Direktive 2002/19/ES, in sicer z:

- obveznostjo enakega obravnavanja oziroma nediskriminacije (Člen 10);
- obveznostjo poštenosti, razumnosti in pravočasnosti izpolnitve v sklopu obveznosti dopustitve dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti (Člen 12).

Po Priporočilu Komisije 2013/466/EU z dne 11. septembra 2013 o doslednih obveznostih nediskriminacije ter metodologijah za izračun stroškov za spodbujanje konkurence in izboljšanje okolja za naložbe v širokopasovne povezave (v nadaljevanju: Priporočilo 2013) Eol pomeni opravljanje storitev in zagotavljanje informacij notranjim in tretjim strankam, ki želijo imeti dostop, pod enakimi pogoji, vključno s ceno in kakovostjo ravni storitev, v okviru enakih časovnih lestvic, z uporabo enakih sistemov in procesov ter z enako stopnjo zanesljivosti in uspešnosti. Eol se lahko uporabljajo za produkte dostopa ter povezane in pomožne storitve, ki so potrebne za zagotavljanje „veleprodajnih“ vložkov notranjim in tretjim strankam, ki želijo imeti dostop.

Ker je Eol po Priporočilu 2013 eden od nujnih pogojev za opustitev obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva ter njeno nadomestilo z obveznostjo ekonomske ponovljivosti (ERT), je nujno potrebno, da:

1. je ta obveznost že implementirana oziroma z odločbo dejansko naložena;
2. je določen proces njenega izvajanja po posvetovanju z operaterjem s pomembno tržno močjo in z zainteresiranimi stranmi;
3. je z odločbo naložen načrt v okviru sprejetega ukrepa, kar pomeni podroben načrt z določenimi mejniki, ki so potrebni za celovito izvajanje Eol za ustrezne produkte dostopa.

Ad 1. Obveznost Eol nikakor ni implementirana, saj:

- enakosti cene ni oziroma je sploh ni mogoče preveriti, saj OPTM (Telekom Slovenije d.d.) v 16 letih od liberalizacije trga, ko je bilo to prvič zapovedano z obveznostjo ločitve računovodskih evidenc, ni implementiral internih cen, ki so nujna sestavina ločenega

računovodstva. Tako sploh ni in niti v prihodnosti ne bo mogoče preveriti bistvenega kriterija Eol po Priporočilu 2013, da se dostop zagotavlja »pod enakimi pogoji, vključno s ceno«. S slednjim je mišljena interna oziroma transferna cena, ki je Telekom Slovenije sploh nima;

- zadnji objavljeni KPI na <http://www.telekom.si/operaterji/regulativa/Podatki-o-kakovosti-razvezanega-in-sirokopasovnega-dostopa-april-2017.pdf> kažejo na popolno nekonistentnost med ponudbo Telekoma Slovenije lastni maloprodajni enoti in ponudbo novim vstopnikom, razmerja med prejetimi in izvedenimi naročili bistveno nad 100% pa kažejo na očitne napake v metodologiji. Posledično v nasprotju z definicijo Priporočila 2013 ni podana »enaka stopnja zanesljivosti in uspešnosti« ter enaka »stopnja kakovosti storitev«;
- identičen sistem obravnavanja naročil je neobstoječ oziroma ga ni mogoče dokazati, saj je front end rešitev za operaterje bistveno drugačna kot za notranjo organizacijsko enoto Telekoma Slovenije. Tako v nasprotju z definicijo Priporočila 2013 ni podana »uporaba enakih sistemov«.

Ad 2. Za obveznost Eol kljub njeni omembi v besedilu ukrepa ni previden proces izvajanja. Izvajanje procesa se ne more izvajati kot dogovor med Agencijo in Telekomom Slovenije, v izvajanje procesa morajo biti vključeni tudi drugi operaterji. Poudarjamo, da s Priporočilom 2013 ni mišljeno, da bi se NRA in operater s pomembno tržno močjo sama dogovorila o rokih in drugih pogojih, temveč da so drugi operaterji dejansko aktivno vključeni v proces vzpostavitve Eol.

Ad 3. »Podrobnega načrta z določenimi mejniki«, ki so potrebni za celovito izvajanje Eol za ustrezne produkte dostopa v predlogu ukrepov ni mogoče najti. Ob branju predloga ukrepov se zdi, da je Agencija tak načrt zamešala z določanjem nivoja storitev (SLA), kar zgreši bistvo Eol: **ne gre za minimalne standarde, temveč za enake standarde.** Ti pa se ne zagotovijo z določitvijo rokov, temveč **z vzpostavitvijo identičnih procesov** na podlagi naročil lastne maloprodajne enote in naročil novih vstopnikov.

Najbolj očitno se ta razlika vidi pri omrežju, ki še ni povsem zgrajeno, kjer je kritično, da se novi vstopniki lahko pripravijo na posodobitve s svojo maloprodajno ponudbo. Dosedanja obveznost Telekoma Slovenije na tem področju je zagotoviti »informacije o načrtih posodabljanja svojega omrežja za manjše posodobitve najmanj 30 dni pred izvedeno posodobitvijo ter za večje posodobitve najmanj 90 dni pred izvedeno posodobitvijo,« pri čemer je treba o ukinitvi posamezne skupne lokacije operaterja obvestiti najmanj 5 let vnaprej, o ukinitvi posamezne bakrene krajevne zanke pa najmanj 2 leti vnaprej.«

Nova obveznost nalaga zagotavljanje »informacij o načrtih posodabljanja ali gradnje omrežja s podatki za posamezen priključek do naslova natančno. Za vse posodobitve in gradnje (razen vzdrževalnih del) najmanj 60 dni pred možnostjo oddaje naročila za spremembo ali izvedbo priključka v informacijskem sistemu, pri čemer je treba operaterja o ukinitvi posamezne skupne lokacije obvestiti najmanj 2 leti vnaprej, o ukinitvi posamezne bakrene zanke ali njeni nadgradnji z vektoring tehnologijo pa najmanj 6 mesecev vnaprej.«

V nekaterih pogledih gre torej celo za **zniževanje dosedanjih standardov**, pri čemer dostavek »v vseh navedenih primerih pa ne kasneje kot so o tem obveščena njegova hčerinska ali partnerska podjetja« predstavlja celo nižji standard od dosedanje zahteve »v enakih časovnih in kakovostnih okvirih kot svojim notranje organizacijskim enotam.« Kar torej Agencija predstavlja kot Eol so torej le drugače zapakirane dosedanje obveznosti, deloma celo z manj ugodnimi roki.

Še bolj pomembno pa je, da Agencija z določanjem najdaljših rokov in hkratne zahteve po nepreseganju notranjih rokov posredno priznava, da ni zadostno seznanjena z notranjimi procesi Telekom Slovenije, da bi sploh lahko ovrednotil, do katere faze so ti identični za notranja in zunanja naročila. V predlogu ukrepov tako kot minimum manjka diagram (flowchart), ki bi sploh pokazal, kako proces naročil trenutno poteka tako za nezgrajeno kot za zgrajeno omrežje, in kje je treba za ta proces določiti načrt prehoda na Eol z ustreznimi mejniki (milestones). Zahteva po mejnikih kaže na projektno razumevanje prehoda na Eol, ne pa zgolj nizanje obveznosti.

Komisija namreč dobro razume, da je uvajanje Eol projekt, ki ga morajo NRA ustrezno upravljati, medtem ko se je Agencija namesto na dejanske procese osredotočila na njihovo zunanjo manifestacijo v rokih, kar samo po sebi ne predstavlja koraka proti Eol. Kot primer pravilne implementacije Eol navajamo Švedsko: https://circabc.europa.eu/sd/a/9a05dc59-efff-48a7-a2af-985b55e343cb/SE-2015-1687-1688%20Adopted_EN.pdf, kjer je regulator določil časovni načrt uvajanja Eol za posamezne produkte. Zgolj omemba Eol v besedilu ukrepa pa po drugi strani ne pomeni dejanske naložitve Eol, temveč celo daje napačen vtis, da Telekomu Slovenije ni treba kvalitativno prevetriti lastnih procesov, temveč zgolj zasledovati kvantitativno določene roke.

Zaključimo lahko, da se razmere pri zagotavljanju dostopa do omrežja Telekom Slovenije v zadnjih letih niso bistveno izboljšale, dopolnitve postopkov naročanja dostopa in odpravljanja napak, ki jih predvidevata novi analizi pa kljub pavšalni omembi EoU predstavljata le kozmetične popravke dosedanje regulative. V takih okoliščinah ne moremo govoriti o Eol in posledično tudi ne o pogojih, ki jih za odpravo cenovne regulacije in prehod na ERT zahteva Priporočilo 2013.

3. Dopustnost nadgradnje v vektoringu

Agencija v predlogu ukrepov izrecno dopušča nadgradnjo posameznih lokacij z vektoringom, s čemer bistveno posega tako v možnost izbire kot v sedanje in bodoče investicije operaterjev, ki smo že investirali v lokalni dostop. Kljub praksi Evropske komisije, uporabljeni v nemški zadevi Case DE/2016/1854 - Wholesale local access provided at a fixed location in Germany: Opening of Phase II investigation pursuant to Article 7a of Directive 2002/21/EC as amended by Directive 2009/140/EC, Agencija uporablja podobno sporne in enostranske kriterije za dopustnost nadgradnje kot BnetzA, pri katerih je tako kot slednji v nasprotju s Členi 8, 12(1) ter 12(2)(d) Direktive o dostopu ter 8 in 16(4) Okvirne direktive opustila primernost in sorazmernost ukrepov ter tehtanje interesov, kot jih evropski regulatorni okvir zahteva od nacionalnih regulatornih organov.

Pri tem je pomembno, da je Agencija sicer podobno kot je to za BnetzA ugotovila Komisija, upoštevala kratkoročno konkurenco z zahtevo, da bo moral Telekom Slovenije operaterjem na razvezanih krajevnih zankah znotraj istega kabljskega snopa omogočiti uporabo frekvenčnega pasu do 17,7 MHz vsaj še do leta 2020. Ni pa upoštevala potrebe po trajnostni konkurenci na lokalnem dostopu, saj je dala Telekomu Slovenije blanketno dovoljenje, da pod pretvezo nadgradnje omrežja izrine konkurenco. Edini faktor, ki ga je Agencija pri oblikovanju obveznosti upoštevala, je izrazito kratkoročna korist v obliki višjih hitrosti za končne uporabnike, za ceno do danes doseženega konkurenčnega trga. Menimo, da je v okvirih potencialnega uvajanja vektoringa potrebno s strani regulatorja vzpostaviti mehanizme, s katerimi se operaterjem zagotovi delovanje xDSL tehnologij, katere že sobivajo v bakrenem dostopovnem omrežju brez degradacij oz. omejevanja frekvenčnih pasov, kateri so v uporabi.

Tako kot v prvotni verziji nemškega predloga ukrepov, ki ga je Komisija zavrnila, Agencija kot edino možnost dostopanja ponuja Layer 2 produkt, pri čemer zmotno, v nasprotju z relevantno

literaturo (glej Francesco Vatalaro, Franco Mazzenga in Romeo Giuliano: Sub-Band Vectoring: A Proposal to Speed-up Fast Ultra-broadband Coverage in Europe while Promoting Fair Infrastructure Competition, in Andrea Colmegna, Stefano Galli, Marc Goldberg: Methods for Supporting Vectoring when Multiple Service Providers Share the Cabinet Area) in potrebo po regulaciji s pogledom naprej (forward-looking), zatrjuje nemožnost razvezave ter s tem predkludira zahteve za dostop, ki bodo, če niso že zdaj, v prihodnosti z vidika dostopne tehnologije nedvomno razumne.

Ne glede na izvedljivost teh rešitev v tem trenutku, **je treba obveznost naložiti z generalno klavzulo »vseh razumnih zahtev«, saj se tehnologije in njihova dostopnost oziroma cene stalno spreminjajo. Opozarjamo, da je Agencija zadolžena za ex ante, ne pa za ex post regulacijo.**

Agencija tudi ni posebej predvidela možnosti, da bi novi vstopniki dostopali do omaric, nadgrajenih z vektorring tehnologijo, z optičnimi povezavami Telekoma Slovenije, kar je sicer bila dopolnitev BNetzA po izraženih resnih dvomih Komisije. Še več, zdi se, da Agencija napačno zatrjuje, da več kot eden uporabnik (v tem primeru Telekom Slovenije) na posamezni omarici ob uporabi vektorring tehnologije sploh ni mogoč. To stališče je tehnično napačno – BNetzA je celo v svoji prvotni, s strani Komisije zavrženi verziji analize, omogočil še vsej enega dodatnega novega vstopnika na posamezni nadgrajeni omarici, po intervenciji Komisije pa omejitev na enega dodatnega operaterja odpravil.

Za razliko od denimo češke rešitve, Agencija tudi ni predvidela scenarija, ko bi novi vstopnik sam investiral v vektorring v primerih, ko Telekom Slovenije bodisi sam tega ne stori bodisi zagotavlja nezadovoljive hitrosti (Case CZ/2015/1753: Wholesale local access provided at a fixed location in the Czech Republic, str. 5, op. 23).

Po naši oceni bi morala Agencija naložiti Telekomu Slovenije, da bi zagotovila skladnost nadgradnje v vektorring z evropskim regulatornim okvirom, najmanj obveznost:

- ugoditve vsem razumnim zahtevam za dostop do omrežja, nadgrajenega v vektorring, upoštevajoč možnost razvoja tehnologije v obdobju do naslednje analize;
- omogočanja dostopa do omaric, nadgrajenih v vektorring, s Telekomovo optiko, po potrebi za večje število novih vstopnikov ter po stroškovni ceni (LRIC);
- omogočanja operaterjeve lastne nadgradnje razvezanega omrežja v vektorring, kadar Telekom Slovenije nima tovrstnih načrtov oziroma zagotavlja prenizke hitrosti glede na operaterjeve potrebe.

Sobivanje več operaterjev v okviru bakrenega krajevnega omrežja je tehnično možno, vendar je potrebno omenjeno opcijo regulatorno predvideti oz. definirati.

4. Dostop do omrežij, povezanih v GPON

Podobno kot pri vektoringu se Agencija namesto na obveznosti ugoditve vsem razumnim zahtevam za dostop, kar je sicer običajna praksa regulatorjev, osredotoča na eno samo obliko dostopa, ki je najbolj ugodna z vidika interesa Telekoma Slovenije po omejevanju konkurence, z vidika izbire za končne uporabnike ter z vidika konkurentov pa zelo omejujoča: VULA. Optično krajevno zanko točka-več točk in možne rešitve razvezave takšne krajevne zanke je zaradi stalnega tehnološkega napredka **nujno regulirati ex ante s splošno obveznostjo ugoditve vsem razumnim zahtevam za dostop.**

Obstajata najmanj dve obliki dostopa, ki sta razumni bodisi že danes bodisi lahko pričakujemo, da bosta postali razumni v obdobju do naslednje analize upoštevne trga:

- razvezava na ravni razcepnika;
- razvezava valovnih dolžin (WDM).

V prvem primeru bosta razumni obliki dostopa bodisi z optično podzanko Telekoma Slovenije bodisi z operaterjevo lastno optiko (oboje kot v primeru vektoringa). V vsakem primeru je treba obveznost, tako kot v primeru vektoringa, naložiti z generalno klavzulo »vseh razumnih zahtev«, saj se tehnologije in njihova dostopnost oziroma cene stalno spreminjajo. Ker je Agencija zadolžena za ex ante regulacijo, ne želimo ponovnih naknadnih izgovorov, da nekaj »ni bilo naloženo v trenutku analize«. Vse opcije so na tem mestu javno obrazložene, Agencija jih mora le zaobseči v predlogu ukrepov.

Če Agencija trenutno šteje, da dostop z WDM ni stroškovno upravičen in posledično »razumen«, mora z odločbo predvideti, da bo tak dostop postal razumen v obdobju bistveno pred naslednjo analizo trga. Po naših informacijah bodo cene opreme dovolj padle že jeseni 2017, torej v času uveljavitve odločbe na osnovi analize.

Za nenaložitev dostopa na ravni razcepnika pa po drugi strani ni nikakršnega opravičila: tu Agencija nekritično sprejema nedokazane enostranske navedbe OPTM, da so vlakna zvarjena in da dostop ni mogoč, brez da bi si zastavila najbolj osnovna vprašanja, in sicer kdaj in na podlagi čigave zahteve (po načelu EoI?) se vlakna zvarijo. Poudarjamo, da je dostop na ravni razcepnika že zdaj mogoč in da bi morala Agencija jasno določiti postopek ter opcije uporabe vlaken Telekoma Slovenije ali operaterjevih lastnih vlaken.

Navedeni problem je povezan z netransparentno nadgradnjo omrežja v GPON tudi z vidika obida obstoječih funkcijskih lokacij, kot sta denimo Ihan in Trzin, kjer smo priča graditvi omrežja v nasprotju s pravili transparentnosti načrtov gradnje omrežja po sedaj veljavni odločbi za trg 4. Namesto da bi Agencija okrepila dostop do informacij za potrebe razvezave na ravni razcepnika, tovrstne razvezave sploh ni predvidela, kar pomeni v prihodnosti nove spore tako o vsebini obveznosti dostopa kot tudi o transparentnosti, povezani z njo.

To je še posebej alarmantno, ker je trenutno v teku medoperaterski spor med T-2 in Telekomom Slovenije glede dostopa do optičnega omrežja, uporabljenega za tehnologijo GPON. Zahteva T-2 temelji na obveznosti ugoditi vsem razumnim zahtevam do optične zanke. Poudarimo naj, da Agencija ne more ustaviti tega postopka s trditvijo, da se je položaj razrešil z novo regulatorno odločbo, temveč je dolžna skladno z zakonom zaključiti postopek reševanja spora z izdajo ločene odločbe.

5. ERT

Model za izvajanje testa gospodarske ponovljivosti (ERT), ki ga je pripravila Agencija, v zadnji verziji vsebuje podatke iz t.i. ločenega računovodstva (separate accounting) Telekoma Slovenije. Tu gre za nesporazum, saj so v modelu opredeljeni stroškovni bazeni, ki so kategorija navadnega stroškovnega računovodstva, ni pa v modelu nobenih sledi računovodsko ločenih poslovnih enot oz. virtualnih družb, ki bi skladno z veljavnimi regulatornimi odločbami morale obstajati znotraj Telekoma Slovenije za potrebe ločenega računovodstva. Take družbe bi morale med seboj poslovati po internih cenah, ki bi morale biti enake kot za zunanje odjemalce, saj Priporočilo 2013 določa, da EoI »pomeni opravljanje storitev in zagotavljanje informacij notranjim in tretjim

strankam, ki želijo imeti dostop, pod enakimi pogoji, vključno s ceno in kakovostjo ravni storitev.« Internih cen Telekom Slovenije po našem vedenju ne pozna, niti iz njegovih objavljenih računovodskih izkazov opisane virtualne družbe ne izhajajo.

Priporočilo 2013 v Prilogi II jasno zahteva, da lahko regulatorni organi »uporabijo revidirane prodajne stroške operaterja s pomembno tržno močjo, če so dovolj razdruženi«. Ker Telekom Slovenije ni razdružil poslovanja v virtualne družbe, prek katerih bi lahko preverjali enako obravnavanje, in ker smo bili v preteklosti in deloma vse do danes novi vstopniki deležni namernih ovir pri vstopu na trg, je treba namesto testa EEO uporabiti test REO, kot je ERT model prvotno predvideval: »V primeru neučinkovitega vstopa na trg ali širitve na trgu v preteklosti (kot na primer kažejo ugotovitve obnašanja v preteklosti) ali kadar zelo majhen obseg linij in njihova zelo omejena geografska dosegljivost v primerjavi z omrežjem NGA operaterja s pomembno tržno močjo kažeta, da objektivni gospodarski pogoji ne podpirajo alternativnih operaterjev pri pridobivanju obsega, lahko NRO prilagodi obseg prodajnih stroškov operaterja s pomembno tržno močjo, da zagotovi realne možnosti za gospodarsko ponovljivost. V takšnih primerih razumno učinkovit obseg, ki ga opredeli NRO, ne bi smel presegati obsega za tržno strukturo z zadostnim številom operaterjev, ki izpolnjujejo pogoje za zagotavljanje učinkovite konkurence, pri čemer je treba upoštevati tudi konkurenco drugih platform.« Slednje so bile predpostavke prvotno predstavljenega modela ERT, ki pa je bil medtem na nepregleden način spremenjen.

Prav tako se ne strinjamo z omejenim in preveč statičnim pristopom do t.i. vodilnih (flagship) produktov. Agencija bi morala redno preverjati vse glavne produkte, za potrebe česar je tudi uvedla ERT model. Če se to ne bo zgodilo, bo lahko Telekom Slovenije targetiral potrošnike, za katere je bolj verjetno, da bodo prehajali med razpoložljivimi produkti (churn), ter jim prodal svoj produkt, še preden ga bo Agencija razglasila za vodilnega.

Prav tako je treba izrecno zapisati, da se v okviru ERT modela obravnavajo vsakršni pribitki oziroma dodatne storitve, ki jih Telekom Slovenije zaračunava operaterjem, ne pa tudi sam sebi oziroma lastnim končnim uporabnikom. Tipičen primer je zaračunavanje preseženega koncentracijskega razmerja na backhaul omrežju, ki ga Telekom Slovenije operaterjem zaračunava, medtem ko lahko njegovi lastni končni uporabniki to razmerje presežejo brez sankcije. Odsotnost doplačila v maloprodaji je dokaz, da Telekom Slovenije tega presežka lastni maloprodajni enoti ne zaračunava, saj bi ta v primeru presežene kapacitete ustvarjala izgubo.

Pri izvajanju ERT testa je prav tako pomembno z odločbo zagotoviti, da OPTM ne more uveljaviti niti maloprodajnih niti veleprodajnih sprememb, dokler AKOS ne izvede pozitivnega preizkusa gospodarske ponovljivosti. Problem je namreč, da so roki za AKOS instrukcijski, torej se lahko v odsotnosti takega zagotovila poruši celoten koncept predvidene ex ante regulacije.

6. Dvig cene bakrene krajevne zanke

Izredno pomanjkljiva obrazložitev je dana tudi v povezavi z dvigom cene bakrene krajevne zanke na 8,09 evra. Najbolj sporen je pribitek za skupne stroške natančno 10%, kot naj bi ga izračunal Telekom Slovenije. Glede na okroglo številko predpostavljamo, da pribitka Telekom Slovenije ni izračunal, temveč si ga je enostransko določil. Domnevamo, da je prav tak arbitraren pribitek eden od razlogov za povečano ceno. Doslej se namreč nismo srečali z argumentiranimi očitki, da so v dosedanjem izračunu stroškovne cene za bakreno zanko napake. Opozarjamo, da Telekom Slovenije bakreno omrežje opušča in vse manj vzdržuje, zato je dvig cene neupravičen.

7. Analize upoštevnihi trgov in vzpodbujanje gradnje optičnih krajevnih omrežij

Zasledovanje ciljev Digitalne agende ter Strategije Digitalna Slovenije – Strategija razvoja informacijske družbe in Načrta razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020, ki ju je sprejela Vlada Republike Slovenije, zahteva gradnjo optičnih krajevnih omrežij in zagotavljanje širokopasovnih povezav velikih kapacitet za skoraj vsa slovenska gospodinjstva in podjetja.

Predmetna analiza in predlogi ukrepov ne smejo biti zastavljeni tako, da operaterju s prevladujočo tržno močjo dajejo ugodnosti v smislu zmanjšanja njegovih obveznosti, da bi ga vzpodbudili h gradnji optičnih omrežij. Vsakršno povezovanje predmetne analize in gradnje optičnih omrežij je nesprejemljivo, saj potencialno krni konkurenco, ki jo mora preko analiz in odločb zagotoviti Agencija.

Prav tako kot velja za vse druge dejavnosti, se gradnja optičnih krajevnih omrežij vzpodbuja predvsem z zagotavljanjem konkurence. Če bo alternativnim operaterjem omogočeno, da gradijo (optična) krajevna omrežja, bo omrežja primerno intenzivneje gradil tudi Telekom Slovenije, nikakor pa ni intenziteta gradnje omrežij Telekoma Slovenije (kot je to bilo v javnosti že nekajkrat napačno predstavljeno) povezana z deregulacijo njegovih obveznosti kot OPTM na reguliranih upoštevnihih trgih.

II. Pripombe in dopolnitve konkretnih navedb v analizi

1. Cilji priprave analize in oblikovanje predlaganih obveznosti:

Poglavje 2 Uvod, odstavek 2, alineja 8 (stran 8):

Za operaterje je pomembna predvidljivost stroškov, zato naj se v spisek ciljev priprave analiz in oblikovanja predlaganih obveznosti doda predvidljive in stabilne cene dostopa do veleprodajnih produktov trga 3a.

2. Viri doseganja ciljev

Poglavje 2 Uvod, odstavek 2, alineja 15 (stran 8):

Med pomembne dokumente, ki jih mora upoštevati analiza, je tudi Strategije Digitalna Slovenije – Strategija razvoja informacijske družbe.

3. Določanje upoštevanih trgov

Poglavje 4 Kronološki pregled regulacije predmetnega upoštevnega trga, odstavek 1 in komentar 11 (stran 12):

99. člen ZEKom-1 ne določa, da agencija ne določa upoštevanih trgov, nasprotno, točka 4 Smernic Komisije o analizi trgov in oceni znatne tržne moči določa, da lahko NRA določijo tudi druge trge, kadar je to utemeljeno z nacionalnimi okoliščinami.

4. Uporaba frekvenčnih območij v bakrenem paru

Poglavje 6.1.1.3. Širokopasovni dostop preko bakrenega omrežja (stran 35):

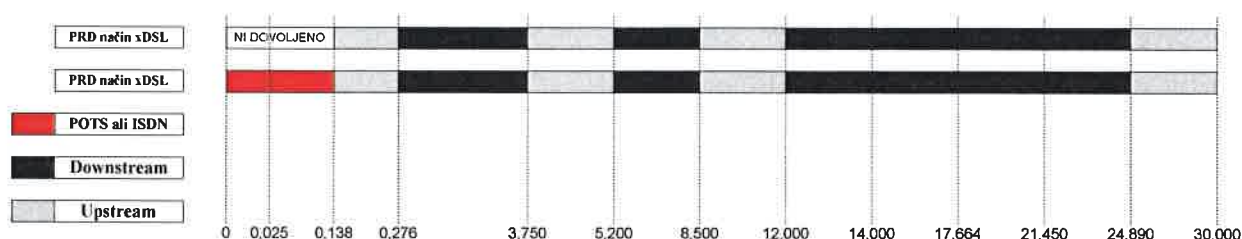
Doda se nov odstavek 4, ki podaja in opisuje frekvenčna območja uporabe bakrenega para z in brez vektoring tehnologije, prav tako se doda sliki (podobno kot sliki 7 v poglavju 6.1.1.4. Zamenljivost s širokopasovnim dostopom preko koaksialnega kablanskega omrežja). Predlog vsebine je kot sledi:

"V bakrenem dostopovnem omrežju je izjemnega pomena t.i. spektralna kompatibilnost različnih tehnologij vključenih v bakrenem dostopovnem omrežju. Standardiziran frekvenčni spekter je razdeljen tako, da so določeni frekvenčni pasovi namenjeni za pritočni (downstream) pas za dobavljanje storitev končnim uporabnikom in odtočni (upstream) pas za promet proti operaterju. Spektralna kompatibilnost pomeni, da so frekvenčni pasovi za pritočni (downstream) pas in za odtočni (upstream) pas skladno s standardi in ITU-T priporočili razdeljeni tako, da se ne prekrivajo. Posebnost tehnologij iz družine xDSL (ADSL, ADSL2, ADSL2+, VDSL, VDSL2,...) je, da lahko delujejo vzajemno z t.i. telefonskimi tehnologijami POTS in ISDN na istem bakrenem paru. Razmejitev frekvenčnih pasov med tehnologijami POTS ali ISDN se izvaja z pasivnimi filtri imenovanimi razcepnik (splitter). Različne standardizirane načine delovanja tehnologij Telekom Slovenije poimenuje SRD (sodostop) in PRD (povsem razvezan dostop). Pri SRD načinu tehnologije iz družine tehnologij xDSL delujejo vzajemno z POTS ali ISDN telefonsko tehnologijo medtem, ko pri PRD tehnologije xDSL nastopajo samostojno. Zaradi raznolikosti t.i. bakrenih tehnologij, katere so bile pred pojavom tehnologij xDSL uporabljene v bakrenem dostopovnem omrežju, uporaba frekvenčnih spektrov na globalni ravni ni standardizirana, so pa standardizirane vse možnosti in kombinacije uporabe tehnologij xDSL. Običajna uveljavljena praksa je definiranje pravil uporabe frekvenčnega spektra v bakrenem dostopovnem omrežju na nacionalni ravni (na nivoju države) s strani nacionalnega regulatorja za področje telekomunikacij.

V Sloveniji je uporaba frekvenčnih spektrov v bakrenem dostopovnem omrežju določena s strani Telekoma Slovenije z vzorčno ponudbo za razvezan dostop do krajevne zanke in skupno lokacijo. Uporaba frekvenčnih pasov za tehnologije xDSL ni določena in predpisana s strani agencije.

Vzorčna ponudba za razvezan dostop do krajevne zanke in skupno lokacijo predpisuje uporabo frekvenc za tehnologije xDSL v frekvenčnem področju nad 138 kHz. Frekvenčni pas med 0 in 138 kHz je rezerviran in namenjen izključno tehnologijam klasične telefonije POTS in ISDN. Navedeno je razumljivo v primerih dostopa tipa SRD, kjer tehnologija xDSL nastopa istočasno s tehnologijo xDSL na istem bakrenem paru, ni pa razumljivo v primeru dostopa tipa PRD, kjer frekvenčni pas med 0 in 138 kHz ostane neuporabljen. ITU-T priporočila v tem primeru dovoljujejo možnost uporabe frekvenčnega prostora tudi med 0 in 138 kHz za podatkovni promet v odtočni smeri (upstream). Spodnja slika 1 prikazuje razdelitev frekvenčnega spektra, kot je definiran z vzorčno ponudbo za razvezan dostop do krajevne zanke in skupno lokacijo Telekoma Slovenije.

Slika 1: Veljavna SRD in PRD razdelitev frekvenčnega spektra za tehnologije xDSL po vzorčni ponudbi Telekoma Slovenije

Za najnovejše tehnologije xDSL, ki uporabljajo metodologijo vektoringa, ter g.fast uporaba frekvenčnih spektrov in tehnični pogoji uporabe še niso določeni."

5. Zamenljivost na veleprodajnem trgu

Poglavje 6.1.3 Zamenljivost na veleprodajnem trgu, odstavek 2:

Analiza upoštevanega trga v predmetnem odstavku navaja: "Agencija je pri ugotavljanju zamenljivosti na veleprodajnem trgu skladno s poglavjem 2 Smernic o analizi trga in oceni pomembne tržne moči izhajala iz ugotovitev zamenljivosti na maloprodajnem trgu."

Po mnenju družbe T-2 zgoraj navedena trditev ne drži in ni v skladu s 67. odstavkom Smernic. Ta navaja, da je potrebno trg razdeliti na toliko ločenih podtrgov, kot je obstoječih skupin omrežne infrastrukture in je odvisno od stopnje zamenljivosti med temi (alternativnimi) omrežji. Potrebno je ločiti med zagotavljanjem infrastrukture drugim operaterjem in končnim uporabnikom, kjer se lahko opravo dodatna razdelitev na poslovne in zasebne kupce.

6. Razvezava optičnega dostopovnega omrežja tipa točka-več točk (P2MP)

Poglavje 6.1.3.2.1 Tehnološki vidik ponudbe glede na različnost infrastrukture, stran 54, odstavek 1:

Agencija navaja: "Razvezava slednjega (optičnega dostopovnega omrežja tipa točka-več točk) je mogoča le na nivoju virtualnega dostopa, ki pa mora iskalcu dostopa omogočati značilnosti fizične razvezave, da ga lahko štejejo za substitut razvezavi fizičnega vlakna. Tehnologija valovno dolžinskega multipleksiranja svetlobe (WDM), ki bi lahko omogočila dostop do končnega uporabnika na nivoju posamezne valovne dolžine, je sicer že na voljo, vendar sama oprema še ni široko dostopna oziroma za njeno širšo uporabo obstajajo ekonomske omejitve, pri tem pa s strani končnih uporabnikov tudi ni povpraševanja po zmogljivostih, ki jih omogoča."

Telekom Slovenije je pričel graditi optično dostopovno omrežje tipa točka-več točk z namenom omejevanja konkurence. Argumenti glede cenejše gradnje in enostavnejšega vzdrževanja ne vzdržijo kritične presoje. Predlagamo, da agencija v odločbi zagotovi razvezavo optičnega dostopovnega omrežja tipa točka-več točk. Najprimernejši način je razvezava na osnovi tehnologije valovno dolžinskega multipleksiranja svetlobe (WDM), ki bo v času veljavnosti predmetne odločbe postala ekonomsko dostopna. Zato se vsebina na strani 54 dopolni z:

"Na optični krajevni zanki točka – več točk operaterji lahko uporabijo več optičnih valovni dolžin λ in sicer ločeno po uporabljeni optičnih PON tehnologijah (GPON, XGS-PON, NG-PON2, RF signal) in ločeno za smer komunikacije. Razporeditev valovnih dolžin prikazuje slika 2.

Slika 2: Razporeditev valovnih dolžin

Način uporabe različnih tehnologij na osnovi referenčnega modela ITU-T po G.989.1 na skupni veji optične krajevne zanke je prikazan na sliki 3. Združevanje valovnih dolžin je omogočeno z dvema elementoma t.i. co-existence elementom in multiplekserjem valovnih dolžin.

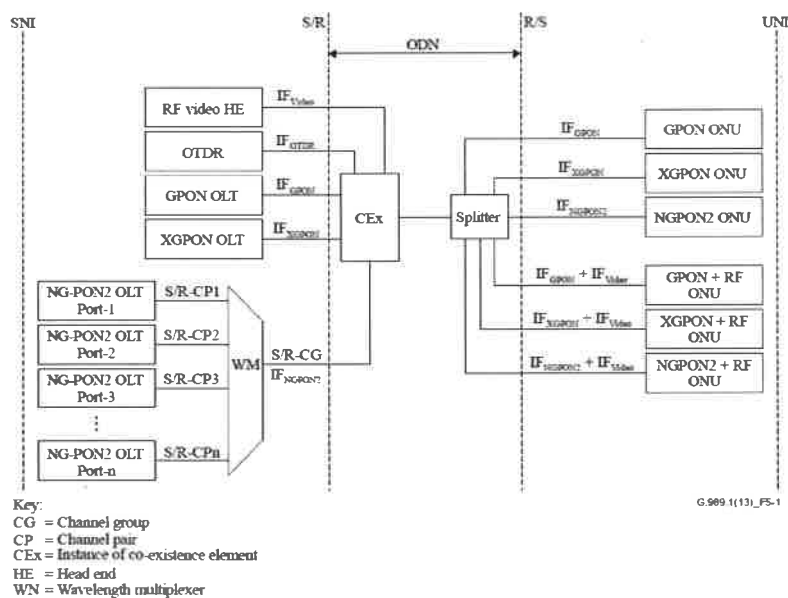

Figure 5-1 – Functional reference architecture and points for NG-PON2 system coexistence with legacy systems

Slika 3: Referenčni model po ITU-T G.998.1

WDM razvezava optične krajevne zanke točka – več točk je mogoča z uporabo različnih valovnih dolžin, vsak operater uporablja ločeno valovno dolžino. Za operaterje enakovredno WDM razvezava omogoča predvsem NG-PON2 tehnologija. Dodelitev valovnih dolžin operaterjem določa agencija ali pa Telekom Slovenije na osnovi odločbe Agencije."

Agencija v Analizi upoštevne trga 3b (stran 109, odstavek 2) ugotavlja, da odsotnosti regulacije in s tem odsotnost konkurence ne zagotavlja primerne izkoriščenosti optičnega omrežja Telekoma

Slovenije. Agencija je omogočila drugim operaterjem dostop in ponujanje storitev na optičnem omrežju Telekom Slovenije na maloprodajnem trgu (sicer le na optičnem omrežju tipa točka – točka) in s tem ukrepala za povečanje števila aktivnih uporabnikov na omrežju. Če Agencija tega ne bo omogočila drugim operaterjem enakovrednega dostopa in ponujanja storitev tudi na optičnem omrežju točka – več točk, bo v bodoče izkoriščenost tega omrežja ostala nizka.

7. Predlagane obveznosti na upoštevanem trgu

Poglavje 8 Predlagane obveznosti na upoštevanem trgu, Stran 101, zadnji odstavek, 1 alineja: V prvo alinejo, ki določa obveznosti dopustitve operatorskega dostopa, se doda dodatne pogoje zagotavljanja poštenosti, razumnosti in pravočasne izpolnitve kot to določa ZEKom-1, 105. člen, odstavek 1.

8. Obveznost zagotovitve medoperatorskega dostopa

Poglavje 8.1 Obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, stran 103, odstavek 5, alineja I:

Dopolni se, da mora Telekom Slovenije **zagotoviti vsak razumen operatorski dostop** do omrežnih elementov oziroma naprav in omogočiti koriščenje funkcionalnosti aktivne opreme na nivoju vmesnikov, tehničnih parametrov, protokolov in drugih pomembnih funkcij z naslednjim:

- razvezan dostop do optične podzanke;
- razvezan dostop do optičnega krajevnega omrežja točka-več točk (P2MP) z uporabo tehnologije valovno dolžinskega multipleksiranja svetlobe (WDM);
- razvezan dostop do optičnega krajevnega omrežja točka-več točk (P2MP) z razvezavo optičnih podzank in dajanjem razcepnika v najem.

Vezano na razvezan dostop do optičnega krajevnega omrežja točka-več točk (P2MP) z uporabo tehnologije valovno dolžinskega multipleksiranja svetlobe se v nadaljnjem besedilu opredeli, da je Telekom Slovenije dolžan operaterjem zagotoviti optični multiplekser in CE (coexistence element).

Razvezan dostop do optičnega krajevnega omrežja točka-več točk (P2MP) z razvezavo optičnih podzank in dajanjem razcepnika v najem se v nadaljnjem besedilu analize opredeli, da je Telekom Slovenije dolžan operaterjem zagotoviti transportno optično podzanko (med skupno lokacijo in razcepnikom), najem razcepnika in napajalno podzanko (med razcepnikom in lokacijo naročnika).

9. Dostop do hišne napeljave

Poglavje 8.1 Obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, stran 103, točka I., alineja 6 in stran 112, odstavek 4:

Odločba mora poleg obveznosti zagotavljanja operatorskega dostopa do hišne napeljave v lasti Telekom Slovenije (predvsem v večstanovanjskih zgradbah in poslovnih zgradbah z več podjetji) določati pogoje uporabe hišne napeljave, kar konkretno pomeni določitev cen bodisi po metodologiji LRIC bodisi v okviru testa ERT.

10. Tehnični pogoji za izvedbo virtualno razvezanega lokalnega dostopa

Poglavje 8.1 Obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, stran 103 in 104, alineja 2:

Analiza podaja predlog Agencije, da Telekomu Slovenije v okviru predlagane obveznosti dopustitve operatorskega dostopa naloži obveznost, da bo ta moral zagotoviti operatorski dostop, pri čemer bo moral za razvezavo lokalnega dostopa (VULA) izpolnjevati najmanj na strani 104 navedene tehnične pogoje. Predlagamo, da se ti tehnični pogoji se dopolnijo oz. razširijo z:

- točka g (zagotavljanje različnih razredov kakovosti storitev (QoS) vključno s prioritizacijo prometa) se razširi z dodatnimi načini zagotavljanja in izvajanja QoS v omrežju (Telekom Slovenije namreč uporablja "Vlan per service" model in QoS po 802.1q / 802.1p načinu (layer 2), ki prioritizira promet med različnimi VLANi. T - 2 , ki uporablja "vlan per user" model in QoS po ToS/DSCP načinu). Pri transportu prometa preko omrežja Telekoma Slovenije mora ta upoštevati ToS/DSCP prioritete, jih ne sme brisati, pri morebitni spremembi mora upoštevati prioritetne razrede. Navedene funkcionalnosti so skladne s standardi in jih standardna oprema omogoča;
- točka g se razširi z zahtevo za zagotavljanje QoS storitve med različnimi vlani do uporabnika (802.1q / 802.1p funkcionalnost) pri čemer se ohranijo zahtevani kakovostni razredi;
- točka g se razširi z zahtevo za zagotavljanje QoS storitve znotraj ene logične povezave (vlana) do uporabnika (ToS/DSCP) pri čemer se ohranijo zahtevani kakovostni razredi;
- točka i se dopolni z besedo "unikatni" tako, da se glasi "zagotoviti uporabo najmanj štirih unikatnih logičnih (VLAN) povezav do posameznega uporabnika in eno dodatno VLAN povezavo namenjeno za upravljanje uporabniške opreme";
- točka j se razširi z možnostjo dodeljevanja statičnih in dinamičnih IPv4 ter IPv6 naslovov.

11. Ukinitve skupnih lokacij

Poglavje 8.1 Obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, stran 105, točka 4 in stran 111, zadnji odstavek

Uvajanje GPON tehnologije s strani Telekoma Slovenije bo privedlo do spremembe topologij krajevnih in medkrajevnih oz. prestrukturiranja omrežij Telekoma Slovenije in posledično ukinjanja posameznih lokacij. Prestrukturiranje omrežja je dolgoročnejši projekt, ne bo se izvajal v omejenem obdobju dveh let. Ukinjanje skupnih lokacij je posledica prestrukturiranja omrežij.

Zaradi lastnega strateškega razvoja operaterji potrebujemo in zato tudi zahtevamo, da Telekom Slovenije predstavi oz. posreduje podatke o načrtovanem prestrukturiranju omrežij pravočasno (torej obdobju daljšem kot dve leti). Agencija ima v skladu s tretjim odstavkom 102. člena ZEKom-1 možnost, da to obveznost naloži Telekomu Slovenije.

12. Nadgradnja bakrenega omrežja z vektoring tehnologijo

Poglavje 8.1 Obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, stran 105, točka in 5.c:

V točki 5.c. se podano obdobje podaljša na leto 2025. Operaterji imamo na skupnih lokacijah delujočo DSLAM opremo, ki še ni amortizirana. V obdobju do leta 2025 Telekom Slovenije z nadgradnjo bakrenega omrežja z vektoring tehnologijo ne sme vnašati nobenih motenj in izvajati spremembe sedanjega stanja.

13. Skupne lokacije za namestitev in povezavo ustrezne opreme

Poglavje 8.1 Obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, stran 105, točka IV.:

Med točke se doda cestne omarice in optično podzanko do tam za potrebe dostopa do bakrenega omrežja in razcepnikov v primeru optičnega krajevnega omrežja točka – več točk.

14. Optična vlakna Telekom Slovenije med skupno lokacijo in vozliščem z robnim usmerjevalnikom

Poglavje 8.1 Obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, stran 106, točka IV., podtočka 6 in stran 115, 3. odstavek:

Strošek najema medkrajevnih optičnih povezav pri Telekomu Slovenije vključno z najemom optičnih povezav med skupno lokacijo in vozliščem z robnim usmerjevalnikom je za operaterje visok. Zato zahtevamo, da se njihov najem, uporaba in ukinitvev podrobneje analizira in definira z odločbo, ki sledi analizi. Cena tovrstnih kapacitet mora biti vključena v ERT model, hkrati pa mora temeljiti na LRIC+ kot pripadajoča zmogljivost bakrene krajevne zanke.

15. Roki za izvedbo naročila

Poglavje 8.2 Obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, stran 120, točka 9, alineja 4 in stran 127, odstavek 2:

Ugotavljamo, da so roki za izvedbo jasneje opredeljeni, in sicer v smislu brez ali z gradbenimi deli. Pomembno je, da so roki za izvedbo naročila določeni za vse pomembne statuse (statusi od 1 do 11 v skladu z obstoječo Vzorčno ponudbo za razvezan dostop in skupno lokacijo Telekom Slovenije, poglavje 5.5.2. Hišna inštalacijska napeljava). Odločba naj vsebuje določilo, da je ne gleda na zunanjšega izvajalca ali uporabnika, ki izvaja gradbena dela na svojem zemljišču, za roke za izvedbo odgovoren Telekom Slovenije.

16. Obveščanje o rokih za odpravo napake

Poglavje 8.2 Obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, stran 120, točka 9, alineja 5 in točka 9, zadnja alineja in stran 128, odstavek 2:

Roki za odpravo napak so dolgi in niso v skladu s veljavnim Samoregulacijskim kodeksom o nadomestilih za nedelovanje ali slabše delovanje javnih komunikacijskih storitev v Republiki Sloveniji iz marca, 2014. V skladu z določili Kodeksa imajo naročniki pravico do nadomestila že ob 12 urnem času trajanja napake v obračunskem obdobju. Delovanje maloprodajnih storitev je odvisno od delovanja veleprodajnih storitev, ki jih izvaja Telekom Slovenije. Zato predlagamo, da se roki za odpravo napak znižajo na 12 ur za normalne napake in na 24 ur za težje napake.

* * *

Ob zaključku odgovora naj dodatno izpostavimo še zahtevo, da se vsebina analize v delih, kjer podaja predlog odločbe, naknadno ne spreminja v smer zmanjševanja konkurence na trgu in zmanjševanja koristi za končne naročnike maloprodajnih produktov operaterjev. Na tem mestu naj zgolj še pozdravimo ugotovitev Agencije, da je geografski trg v zadostni meri homogen na

nacionalnem nivoju – takšna ureditev je namreč ustrezna in naj taka tudi ostane, po drugi strani pa opozarjamo na to, naj se operaterjem obračunajo zgolj cene in pribitki, ki jih Telekom Slovenije zaračunava sam sebi, in se odražajo na cenah maloprodajnih storitev Telekoma Slovenije.

V želji po upoštevanju posredovanih pripomb in predlogov vas lepo pozdravljamo.

mag. Jožef Zrimšek,
član posloводства T-2 d.o.o.

